

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quæstio Prima. Quid, & quotuplex sit Infinitum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

LIBER V.

DE INFINITO.

Git Aristoteles de infinito in tertio Physicorum, & in quinto, nonnulla iterum repetit de motu, verum, quia ordinatius judicavi materias ad se pertinentes, & ejusdem rationis colligere, & in unum combinare tractatum, ideo omnia, quæ de motu dici debebant, explicui supra, reservando Infiniti explanationem usque in hunc librum, ut post vacuum in infinitum ingrediar, non quidem illud evacuando, quoniam nec ante me fuit, nec post me erit, qui illud sit evacuaturus, sed ut illud pro modulo meo perstringam, dicamque ea, quæ vel dici solent, vel dici possunt, & totam difficultatem una comprehendam disputatione, non, quod plures fieri non possent, sed quia nullus disputationum finis fieret, quò plus enim dicitur, plus dicendum restat, & quò plus scribitur, & clamatur, eò minus capitur. Sit igitur

DISPUTATIO.

DE INFINITO.

QUÆSTIO I.

Quid, & quoruplex sit Infinitum?

I.
*Multiplex
accipitur in
finitum.*

Agendum est hic de infinito in propria & Physica acceptione, non verò de impropria & metaphorica, secundum quam infinitum dicitur omne illud, quod est vel immensum, vel æternum, vel multum, & innumerabile, quo sensu dicitur Ecclesiast. 1. *Stultorum infinitus est numerus*, sic quoque mundus à Patribus frequentèr vocatur infinitus, aut infinita continere, unde ait D. Augustinus in Psal. 146. *Nunquid est numerus arena? Nobis non est, Deo est, cui capilli omnes capitis nostri numerati sunt, & arena numerata est; Quidquid ergò infinitum iste mundus complectitur, etiamsi non homini, tamen est Deo, parùm dico, Deo, Angelis numeratum est.* Imò habentes magnos thesauros improprie dicuntur habere infinitas divitias. Infinitum ergò proprie acceptum, si etymon nominis spectetur, idem sonat, quod non finitum, seu, quod *finem non habet*, sicut inaccessum dicitur, quod non habet accessum &c. In hac acceptione Infinitum definivit Aristoteles 3. Phys. t. 62. & 63. *Quòd sit id, cujus semper est aliquid extra accipere.* Cujus sensus, ut existimo, genuinus est, quòd infinitum sit tanta multitu-

*Definit illud
Arist.*

do partium, vel perfectionum, ut, quamvis ex illis alia, & alia semper auferantur, adhuc tamen semper restabunt alia & alia accipienda, ita, ut nullo unquam tempore finito possint omnes accipi & exhauriri, incipiendo ab una, quæ vocaretur prima, & desinendo ad aliam, quæ diceretur ultima.

HOC infinitum duplex est, *syntheticum* & *Cathegorematicum*; Qui terminus summulisti suam ducunt originem, nam ut ibi visum est, terminus Cathegorematicus est, qui absolute est significativus, ut possit esse subiectum, vel prædicatum propositionis. Syntheticus est, qui nequit per se esse sic in propositione, neque per se & sine addito est significativus, sic *Infinitum Cathegorematicum* absolute est infinitum sine ullo addito, aut sine ulla restrictione, *syntheticum* vero non sic; Unde hoc describitur: *Quòd sit illud, quòd actu habet partes finitas, in potentia tamen infinitas* (ut proinde dicatur etiam infinitum potentia) ita videlicet, ut semper plures, & plures addi possint, & nunquam tot, quin adhuc plures, & tale infinitum sunt homines defacto existentes, qui quidem in se finiti sunt, ita tamen cras augeri possunt, ut sint duplò plures, perinde iterum, & sic deinceps in tantum, ut nunquam erunt additi tot, quin adhuc plures possint addi.

addi, semper tamen intra latitudinem termini finiti, quia quaecunque pars addita finita multitudinis circumscriptur, numerus autem & multitudo finita addita finito, non facit infinitum. Item dici debere infinitum secundum additionem, non vero secundum accceptionem, quia, licet unquam possint tot partes, vel numeri addi, quin semper adhuc plures usque in infinitum, non poterunt tamen tot partes & unitates semper accipi, ut semper possint accipi plures in infinitum, quod patet de hominibus omnibus, qui existunt, vel extiterunt, si enim ab illis semper acciperentur partes, & numeri, verbi gratia, myriades, chiliades, cito ille numerus exauriretur.

III. Infinitum Cathegorematicum, quod etiam infinitum in actu dicitur, est illud: Quod actu suas omnes partes habet simul, & quidem in tanta multitudine, ut non possit habere plures, quod nec per ullam additionem possit accipere aliquid incrementum, vel augmentum; partes tamen illae debent esse aequales & unicertae, quia etiam in finita magnitudine reperitur partes infinitae secundum sententiam Aristotelis, illa tamen vel sunt aequales, vel non sunt unicertae.

IV. Hinc patet, ut aliquid dicatur infinitum Cathegorematicum quod debeat habere plures singulares conditiones; & Prima est: Quod mensurari non possit. Illud enim mensurari dicitur, quod per aliquam mensuram saepius multiplicatam & adhibitam cognoscitur, quantum sit, ita, quod habeat tot partes, & non plures, si tam magnum, & non majus, quod infinito Cathegorematico nequaquam competere potest, sed neque Syncathegorematico, secundum quod plures, & plures semper possunt addi partes; Quare male dicitur nonnulli, infinitum per infinitum aliud posse mensurari, licet non possit per finitum, nam mensurari est per quantitatem notam in quantitatis ignota cognitionem venire, unum infinitum autem non est notius altero. Secunda est: Quod infinitum nequeat numerari vel pertransiri. Ratio est eadem quasi, quia illud pertransiri potest & numerari, ad cuius ultimum deveniri potest, sed in infinito ad nullum ultimum deveniri valet, ergo. Tertia: Infinitum cognosci non posse; id est, perfecte & adaequate, quia, si cognoscatur, secundum modum infinitatis, accipiendo alterum post alterum, semper aliquid cognoscendum relict, quia intellectus sic cognoscens cognosceret simul, non nisi finitum; & finitum additum finito, non facit infinitum. An autem Deus possit cognoscere infinitum, controvertitur, dicendum tamen, quod vel cognoscat distributive, vel collectivè, sed ad modum aliquis finiti, quia ab eo comprehenditur, quod autem comprehenditur scientis cognitione finitur, ut ait D. Augustinus 13. Civit. cap. 18. id est, cognoscendo & cognoscens finitur, non in se, alioquin Deus semetipsum comprehendendo se finiret secundum se, cum tamen infinitas sit in sua entitate. Quarta: Quod Infinitum Cathegorematicum non possit suscipere majus & minus. Ratio est, quia infinitum est illud, quod non est majus, ut dicit Aristoteles 1. Caelo. t. 130. quod dictum exponitur ab Anthoribus

communiter verum esse, non modo secundum existentiam, sed etiam secundum imaginationem, & ideo, quia Deus infinitum est ens, dicitur ab Anselmo, quo majus cogitari non potest in entibus: Deinde infinitum est illud, cui nihil deest eorum, quae habere potest, si autem posset unum suscipere majus, quam alterum, illud, quod non haberet tantum, quantum alterum, non esset infinitum, quia deesset ipsi aliquid eorum quae habere possunt. Ultima denique conditio est, quod infinitum cathegorematicum non possit augeri, vel minui: patet ex Regula superiori, si enim non potest suscipere majus vel minus, nec consequenter aliquid ei addi vel detrahi potest; tum, quia illa additio deberet fieri vel secundum partes finitas, vel infinitas, neutro modo fieri potest, ergo: probatur mi. quia si fieret aliquo, ergo jam non includisset omnia, quae in illo genere, aut specie habere potest, detractio similiter nequit fieri, aliquo ex illis modo, alias si Deus creasset infinitos homines, singulos cum aucto, posset auferre infinitos aureos, absque eo, quod singuli homines desinerent habere quilibet suum aureum, deinde si posset fieri detractio secundum numeros finitos, ponamus, quod Deus detraxerit ex infinitis hominibus duas myriades, quare, an illos iterum posset reproducere? Si sic, ergo poterat etiam ante, & sic si iterum reproducerentur, auferretur iterum infinitum remanens.

Infinitum tam Cathegorematicum, quam Syncathegorematicum iterum dividi potest, in infinitum, secundum substantiam, seu essentiam, in infinitum, secundum quantitatem, numerum & intentionem, de quibus potissimum controvertitur, quae etiam subsequentibus singula singulis quaestionibus, ne multitudo confusionem pariat, & confusio turbet intellectionem, patebunt. Sit itaque

QUAESTIO II.

Utrum possit dari infinitum in essentia?

Quaestio haec procedit tam de infinito

Syncathegorematico, quam Cathegorematico, an videlicet dabilis sit aliqua creatura, quae esset infinita perfectionis, ita quod vel in omni genere entis esset perfectissima, vel tantum in determinata aliqua specie, ut verbi gratia, in genere animalis, vel in genere plantae, &c. quomodoque autem haec infinitas consideretur

Dico I. Non posse dari creaturam, quae sit infinita perfectionis essentialis, sive in omni, sive in uno tantum genere. Haec est communis &

Probatur primo: Autoritate Divi Bernardi ferm. 86. de diversis ubi ait: In mensura est ergo omnis factus spiritus praeter Divinum, quia & ratio ejus & memoria, & caetera omnia suam habent mensuram. In numero facti sunt omnia, vel secundum partium compositionem, ut sunt corpora, vel secundum varietatem & mutabilitatem, ut sunt etiam incorporea, solum Deum est, in quem nec ponitur

V. Iterum subdividitur.

I.

II.

Nequit dari creatura infinita perfectionis.